

Để thay đổi và hiện đại hóa cơ cấu nông nghiệp VN, cần cải tiến công tác kế hoạch hóa, nhằm vào việc thực hiện các dự án đầu tư, tân trang nông nghiệp.

Kế hoạch hóa khởi sự đầu tiên bằng việc trừ liệu số ngoại tệ có thể dùng để nhập khẩu máy móc trang bị cho nông nghiệp VN. Có thể ước lượng số ngoại tệ hàng năm do xuất khẩu nông sản đem về cho VN là trên 1 tỷ USD/năm. Trong số này, nên dành hẳn 60% cho việc nhập khẩu máy móc, vật tư cho nông nghiệp VN. Nếu cộng thêm các nguồn ngoại tệ khác như sử dụng một phần kiều hối, tiền vay các cơ quan quốc tế..., có thể trừ liệu khá nhiều ngoại tệ cho việc tân trang nông nghiệp VN, ít ra khoảng 1 tỷ USD/năm.

Kế hoạch hóa tiếp theo bằng khâu cắt giảm tối đa các chi phí hành chánh, công quyền để dồn vào việc phát triển nông nghiệp VN. Ai cũng rõ rằng khuynh hướng tự nhiên của các đơn vị hành chánh công quyền là xin thêm nhân viên, cán bộ, còn các xí nghiệp quốc doanh làm ăn thua lỗ thì xin... bù lỗ. An Giang là tỉnh đầu tiên cắt xén tối đa các chi phí của khu vực nhà nước và giải tán các xí nghiệp quốc doanh "xin bù lỗ". An Giang chỉ giữ lại các xí nghiệp quốc doanh kinh doanh có lãi mà thôi. Ngân hàng cũng chỉ cho các xí nghiệp kinh doanh có lãi vay tiền mà thôi, nên giới hạn tối đa được nạn nợ không đòi được, cả vốn lẫn lãi. Chính vì vậy các kế hoạch ở An Giang khác với các kế hoạch ở một số tỉnh khác ở điểm ngân sách, ngân hàng có tiền để thực hiện các dự án phát triển nông nghiệp trừ liệu.

Trên mặt trận sản xuất, các kế hoạch được dự trù dưới hình thức các chu chuyển tiền tệ. Số tiền tiền khởi là ngoại tệ mạnh dùng để nhập máy, nhập vật tư từ ngoại quốc và tiền VN để mua máy, hạt giống, con giống, thuê nhân công, mua máy móc và vật tư sản xuất tại VN. Đầu tư trong nông nghiệp VN chủ yếu là lập các vườn rừng, trạm bơm, nhà kho mới, trại tôm giống mới, đường sá mới, thiết kế đồng ruộng để nuôi (tôm cá với việc trồng lúa..., những thứ ấy được thanh toán phần lớn bằng tiền VN và phần nhỏ bằng USD. Đầu tư trong nông nghiệp khác với đầu tư trong công nghiệp: tỷ lệ đầu tư trong công nghiệp bằng USD cao còn bằng VND thấp. Do đó, có thể đẩy mạnh đầu tư trong nông nghiệp mà không vấp phải bế tắc là thiếu USD. Thí dụ, số ngoại tệ tập trung được là 1 tỷ USD cho nông nghiệp, và thành phần 1/5 là USD và 4/5 là VND thì quy mô đầu tư trong nông nghiệp có thể lên 5 tỷ USD, trong đó 1 tỷ tài trợ bằng USD, và 4 tỷ tài trợ bằng tiền VN. Trong ngành công nghiệp, với 1 tỷ USD vốn, khó lòng đạt được số đầu tư lên đến 5 tỷ, vì máy móc, quy trình sản xuất phải mua ở ngoại quốc bằng ngoại

NGÂN HÀNG, KẾ HOẠCH VÀ VIỆC CẢI TỐ CƠ CẤU SẢN XUẤT NÔNG NGHIỆP VN

TS. LÊ KHOA

tệ.

Như vậy, kế hoạch trên khu vực sản xuất được thể hiện bằng một loạt dự án, như: dự án lập các đường nước, cầu đường, nhà kho, trại tôm giống, thiết kế đồng ruộng để nuôi tôm. Cứ mỗi dự án, phải có một luận án kỹ thuật, luận án tài chánh cho biết tổng số USD và VND cần thiết..., khi thực hiện dự án, số doanh thu và lãi trên vốn bỏ ra là bao nhiêu. Tất nhiên, chỉ nên chọn các dự án có khả năng sinh lợi cao.

Tổng hợp các dự án được chấp thuận cho biết tổng số vốn của niên độ, đó là kế hoạch sản xuất và đầu tư của cả nước (hay địa phương).

Tới đây, nên đối chiếu tổng số đầu tư trên với khả năng tài trợ của ngân hàng và ngân sách. Ở trên, khi kế hoạch hóa chỉ thu ngoại tệ, khi thu ngân sách, đã dự trù các khả năng về ngoại tệ và các khả năng của ngân sách. Ngoài ra cũng nên huy động vốn tối đa trong thị trường chứng khoán, như bán cổ phần, cổ trái, kỳ phiếu cho nhân dân, nếu thiếu nữa thì huy động vốn tiền tệ và ngân hàng.

Tóm lại, kế hoạch hóa được thực hiện như sau:

- Dự trù các nguồn ngoại tệ và tối đa hóa số nhập lượng máy, thiết bị, vật tư, tối thiểu hóa số nhập hàng tiêu dùng, hàng lậu. Như vậy, sẽ cung ứng được một số máy và vật tư tối đa cho nông nghiệp (đầu tư với phương tiện

ngoại: nhập thiết bị ngoại bằng USD).

- Tăng gia tối đa việc đầu tư với phương tiện nội (tự sản xuất lấy thiết bị nội, xây lắp nội, bẻ cá nội, trái tôm giống nội, thiết kế ao hồ nội: trả bằng VND).

Tổng đầu tư VN = Đầu tư với phương tiện ngoại (USD) + Đầu tư với phương tiện nội (VND).

- Muốn tối đa hóa nhịp phát triển cần tối đa hóa tổng đầu tư. Việc này thực hiện bằng cách tối đa hóa số nhập máy, thiết bị toàn bộ và đẩy thật mạnh việc lập một khu vực sản xuất các công cụ sản xuất tại VN.

- Để đạt mục tiêu trên, cần cắt xén việc nhập hàng tiêu dùng, hàng lậu (mới còn nhiều USD để nhập máy), cắt bớt các chi phí bù lỗ, bao cấp, đơn giản hóa các thủ tục, giấy tờ, mới có nhiều tiền trong ngân sách, ngân hàng dành cho việc tài trợ các dự án.

Kế hoạch được thực hành bằng việc tung tiền trong ngân sách, ngân hàng, hay thu hút vốn trong thị trường tiền tệ và chứng khoán tài trợ cho các dự án phát triển.

Khi thi hành kế hoạch, khu vực ngân hàng, thị trường tiền tệ - chứng khoán có vai trò chủ động trong khi các khu vực khác lại có vai trò phụ thuộc. Thành công thất bại của kế hoạch do khu vực ngân hàng, thị trường chứng khoán và thị trường tiền tệ quyết định.

Thật ra, ngân hàng là một cơ quan làm việc với kỹ thuật do các khu vực khác gởi vào ngân hàng. Như vậy, trong buổi ban đầu ngân hàng chỉ là định chế trung gian. Nhưng dần dần, ngân hàng tạo được tiền bằng cách in thêm giấy bạc và tiền bút tệ bằng cách cho vay. Vốn ngân hàng luôn luôn sẵn sàng trong khi vốn huy động từ tiết kiệm hay từ tiền ký thác, từ việc bán các chứng khoán đòi hỏi thời gian và chưa chắc thực hiện. Vì vậy ngân hàng (và ngân sách) phải giữ vai trò tiền khởi và then chốt trong việc tung tiền tài trợ cho các dự án, trong khi chờ đợi các khâu khác như thị trường chứng khoán, tiền tệ thực hiện các nhiệm vụ của mình. Như vậy, kế hoạch bao giờ cũng có đủ số tiền dự trù và có tính thực thi, với sự năng động của khu vực ngân hàng, ngân sách.

Tại các nước tư bản, nếu xét cần, "tư bản tài chánh" (ngân hàng + các tập đoàn sản xuất lớn + các cấp lãnh đạo thị trường chứng khoán) có thể tung tiền mua hay bao đảm mua hết các cổ phần của các công ty then chốt được thành lập trong năm. VN nên kế thừa vai trò "tư bản tài chánh", các tổ chức này có nhiệm vụ thực thi kế hoạch bằng việc cấp vốn đủ cho các kế hoạch có đủ các số tiền tiền khởi để thi hành, trong khi chờ đợi các thị trường tiền tệ, chứng khoán làm các nhiệm vụ bổ sung trong việc huy động vốn ♣